

სრულ და მრავალთა გარდა

დროება

ცალკე ნომერი ღირს რაზრათ

რედაქცია: სოლოლაკზე, სერ-
გიევის ქუჩაზე, ივ. ამირაგოვის სახლ-
ში, № 8.

კანტორა რედაქციის: სერ-
გიევის ქუჩაზე, ივ. ამირაგოვის სა-
ხლებში, № 8.

ხელის-მომწერა, მიიღება კანტორა-
ში. ბარეზე მცხოვრებთათვის: ВЪ ТИ-
ПОГР. ВЪ РЕДАКЦІИ ГАЗ. „ДРОЕБА“.

გაზეთის უასნი: მთელის წლი-
სა—8 მან., ნახევარ წლითა—4 მან.
და 50 კაპ., ოთხის თვის—3 მან.

განცხადება: მიიღება ქრონოს, რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებზე.

უასნი განცხადებების: დროისა-
რით ასოზე—**3** კაპ., ხელუღმებრვის
სტრიქონზე—**8** კაპ., ჩვეულებრვის
ციცილოთი—**5** კაპ., პატარა—**4** კაპ.

რედაქციის უფლება აქვს გაას-
წიროს და შეამოკლოს დასაბეჭდოთ
გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი
სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

ამ 1878 წელს სრულ-ღირსი გაზეთი

„დროება“

გამოდის იმავნე კომპანიათა და მიმართულებით, რომელსაც დამფუძნებელი

ხელის-მომწერა მთელის წლი—8 მან., ნახევარ წლითა—4 მან., ოთხის თვის—3 მან.

ბარეზე მცხოვრებთათვის: ВЪ ТИПОГР. ВЪ РЕДАКЦІИ „ДРОЕБА“.

უასნი გაზეთისა

მთელის წლისა	8 მან.	„ კაპ.
მეცხრის თვისა	4 „	50 „
ოთხის თვისა	3 „	„ „

შემოწმებული თხოვნა ხელის-მომწერებსა და აგენტებს: **ხელის-მომწერი გაზეთისა იმის დაბარებისათვის უნდა იქმნეს გამომგზავნილი;** თუ არ აგენტების საშუალებით, ისე რედაქცია უფულოთ გააზეთს არაფერს არ გაუგზავნის.

ტელეგრაფები

დღე მთავარს დღეის არმიის მთავარ-სარდლის ტელეგრაფმა დღე მთავარს ქავესიის არმიის მთავარ-სარდლის სახელობაზედ.

აღრიანოვლი, 21 იანვარს. ეს არის მე და მსმალეთის დანდობილ პირებმა შერიგების პირობებს მოვაწერეთ ხელი. ხელი მოვაწერეთ აგრეთვე დროებითი მორიგების პირობებს, რომელიც დაუყოვნებლივ ამ წამივე იქნებოდა სისრულეში მოყვანილნი.

აღრიანოვლი, 18-22 იანვარს. რადგან მემკვიდრის ჯარებმა სიენი დაიჭირეს, ამის გამო მსმალეებმა 14 იანვარს სრულდებით მიატოვეს მდ. ლომის ნაპირები და რუსიუკასა და რაზგადისაკენ მოიკრაბნენ.

16 იანვარს ღენ. სტრუკოვს მოუვიდა როდოსტის კონსულოს თხოვნა, რომ ეს ქალაქი ჩერქესებისაგან დაიკვას; ამის გამო ერთი ატრიადი ჩვენი ჯარისა როდოსტისაკენ მიდის საჩქაროთ.

30ნა, 20 იანვარს. ინგლისის საზოგადო ჰაზრი და პარლამენტი ლორდ ბიკონსფილდის მხარეს იჭერს. დერბიმ სტეკა პალატაში, რომ ბრიტანიის ფლოტი კაცთ-მოყვარებით მიზნით მიდის სტამბოლში.

30ნა, 21 იანვარს. აქაურს ოფიციალურს გაზეთებში იჭერებიან, რომ აღმოსავლეთის კითხვის თაობაზე მოსალა-

პარაკებლად შენაში შეიკრიბებიან მეროპის უმთავრეს სახელმწიფოების წარმომადგენელნი. მოვიდა რუსეთის მმართველობის პასუხი გრაფ ანდრასის ნოტაზე და ამ პასუხმა ისევ კეთილი განწყობილობა ჩამოაგდო ამ ორ სახელმწიფოს შუა, რადგან აესტრია დააკმაყოფილა.

პარიში, 21 იანვარს. აქ მოვიდა ამბავი რუსეთისა და მსმალეთის შერიგებაზედ. ამ პირობებში, სხვათა შორის, ერთი მუხლი ის არის, რომ რუსის ჯარებმა სტამბოლში უნდა გაიარონ.

ათინა, 20 იანვარს. მმართველობამ გამოიხმო ყველა ბერძნები, რომელთაც თოფის ხმარება შეუძლიანთ. საბერძნეთს განზრახვა აქვს თავის ჯარებით მოიკავოს მპირი და მესალია, სანამ შერიგება არ მოხდება.

ოქვის აგებები

აზიის ბრძოლის ველიდან
მოგვყავს ძლიერ საინტერესო ჰაზრი რუსის მწერლის უფ. მენიუკოვისა იმ შეძინების შესახებ, რომელიც რუსეთს მოელოს მცირე პეზიაში („Голосъ“ №14):
„ამ ჟამად ჩაღდირის, შარის სანჯაყები ჩვენს ხალხშია, აგრეთვე ერთი ნაწილი ბათუმის, არზრუმის და ბაიანეთის მაზრებისა. ჩვენ არ ვიცით ჯერ, დავერჩება ეს დამყრობილი მიწები ჩვენ, თუ არა. ჩვენი ჰაზრი ამ საგნის შესახებ ეს არის:“

„ამ მაზრებს და საზოგადოთ მსმალეთის სომხეთს ეძახიან; მაგნამ ეს შემცდარი სახელია: ბათუმია და შხალციხის მხრით მდებარე ქვეყნები სომხებისაგან არ არიან დასახლებულნი, არამედ გამაჰმადიანებულ ქართველებსაგან. სომხები მხოლოდ ქალაქებში სცხოვრებენ ჩაღდირის და შარის სანჯაყებში, ისიც სულ 7,500 სული. დანარჩენი მცხოვრებლები ამ სანჯაყებში არიან ქურთები, თათრები, ბერძნები, ჩერქესები და სხვ. ძალიან შემცდარია, ვინც ჰფიქრობს, რომ ამ ხალხების გარუსება ადვილად შეიძლება. ამათი იმედი ჩვენ არასოდეს არ უნდა გვქონდეს: ომიანობის დროს ესენი ყოველთვის გადავიდებიან და გვიღალატებენ და არც სხვა დროს იცხოვრებენ მშვიდობიანათ.“

„რაიცა შეეხება აქაურ სომხებს, ესენიც ისეთივე შემაწუხებელი და გამტყვებელი იქნებიან ქვეყნისათვის, როგორც საზოგადოთ ქავესიის სომხები არიან. მსენი თავიანთ საკუთარ მიწის დასაცველად არ იოზებენ, არა თუ საზოგადო რუსეთისათვის: ამათი საქმე მხოლოდ ხელების მოთბობაა და ჯიბეების გატენა ყოველთვის და განსაკუთრებით იმ დროს, როცა ომია, როცა სხვები იმათთვის სისხლსა ღვრიან.“

„ამის გამო ჩვენი ჰაზრი ეს არის, რომ ამ მხარეს, მტერთან შერიგების დროს, მაინცა-და-მაინც არ უნდა მოვეჭიდოთ; ბათუმის დაჭერა, როგორც ნავსადგური ალაგისა და შარის, როგორც სტრატეგიულ პუნქტისა, სრულდებით საქაო იქნება რუსეთისათვის.“

ინგლისურს „Daily News“-ს წყურენ არზრუმშიდამ რომ რადგან აქაური გარნიზონი ძალიან გაჭირვებულ მდგომარეობაში არისო თუ სიცივისა, თუ აეთამყოფებისა და თუ შიმშილისგან, ამისგამო საშხედრო რჩევამ გადაწყვიტო, რომ მთელმა გარნიზონმა გააპოს არზრუმის გარშემო დაყენებული რუხის ჯარი და გავიდეს ქალაქიდან. ძორრესპონდენტი ამბობს, რომ, თუმცა ამ განზრახვის შესრულება ოსმალთს ჯარებს არ შეუძლი-

ანთ, მაგრამ, რადგან ამ ერთი საშუალების მეტი არა დარჩენიათ, ამიტომ უნდათ სცადონო.

ახლა ეს „ცდა“ აღარ დასჭირდებათ, რადგან დროებით შერიგება და სანამ საბოლოო შერიგდებოდნენ მებრძოლნი, მანამ ყოველგვარი სამხედრო მოქმედება შეწყვეტილია ორივე მხრით.

ბაზის „Голосъ“-ში დაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა 13 იანვარს მუხა-ისტატედაში მიღებული:

„24 ქრისტეშობის თვითამ დაწყებული აქ თითქმის გაუწყნარებელი წვიმა და ამის გამო გზები ისეთნაირად გაუქვებულა, რომ ქვევითა კაცსაც გავლას უჭირს. ამ უკანასკნელი სამი დღის განმავლობაში კი თოვლს. ამ ცუდი ტარობისა და უგზობის გამო შობულეთის ატრიადს ჯერ-ჯერობით არავითარი სამხედრო მოქმედება არ შეუძლია.“

საუბედუროთ, ამ უგზობამ და ცუდმა ამინდმა ვერ შეაჩერა ახალი უფროსი შობულეთის ატრიადისა ლენ. ძომაროვი; როგორც მოგვხსენებათ, 18 იანვარს იმან სცადა სიხის-ძირის აღება. მკითხველმა იცის—რა ძვირად დაუჯდათ ჩვენებს ეს „ცდა.“

ნემეცურს გაზეთს „Presse“-ში მოყვანილია შემდეგი ტელეგრამა 8 იანვარს 8 ფილისიდამ გაგზავნილი:

„აქ მოვიდნენ ბევრი ახალი დოქტორები, სხვათა შორის 8 ნემეცი, რომელიც რუსეთის მმართველობამ ბერმანიილამ გამოიწერა. ძაკასიის არმიისში

ყოველ 120 კაცზე ახლა ერთი დოქტორია (?). დიდმა მთავარმა დაათვალიერა რიონის (?) ლაშქრები.“

სამართველო

ოპის გათავება

ამ შენიშვნის ზემოთ, ტელეგრამების განყოფილებაში, წაიკითხეთ დ. მ. ლუნაის არმიის მთავარ-სარდლის ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძის დეპეშას, რომლიდანაც შეიტყობთ, რომ „შერიგების საფუძვლების პირობებზე რუსეთისა და ოსმალეთის წარმომადგენლებს ხელი მოუწერიათ და ბრძოლა მკროპაში და მცირე აზიაში შეწყვეტილია.“

ოფიციალურად არ ვიცით ჯერ—როგორის პირობებით გათავდა ეს თითქმის ათი თვის რუსეთის, სერბიის, ჩერნოგორიის და რუმინიის გაუწყნარებელი ბრძოლა ოსმალეთთან. მხოლოდ უცხო-ქვეყნის გაზეთები კი გვაცნობენ უმთავრეს საფუძვლებს ამ პირობებისას, რომელნიც ჩვენს გაზეთში რამდენჯერმე იყვნენ მოყვანილნი.

თუმცა რამდენსავე შეტაკებაში როგორც აქეთ, მცირე აზიისაკენ, აგრეთვე ბოლგარიაშიაც ოსმალთებმა დაამარცხეს რუსები და იმის მომხრეები, მაგრამ ბოლოს ოსმალეთი მაინც დამარცხებული დარჩა და რუსეთის გამარჯვებული ჯარები ლამის სტამბოლში შედიოდნენ, რომ ამ დროს შერიგება არ მომხდარიყო.

რა ნაყოფი მოუტანა რუსეთს ამ სისხლის ღვრამ? რა შედეგს ექნება ბრძოლას? ამაზე... დაწერილია... პასუხი ჯერ-ჯერობით, სანამ ჩვენ შერიგების პირობები არ ვიცით, ძნელია! მხოლოდ ამის თქმა კი შეიძლება, რომ უმისოთაც ძრიელ რუსეთს ახლა უფრო მომეტებული ძალა და გავლენა მიეცემა მკროპაში; ის შეიძენს უფლებას შავ-ზღვაზე სამხედრო ფლოტი იქონიოს, საფიქრებელია, რომ იმას ბათუმსა და იქნება პარსამდინ თავის მიწებსაც დაუთმობს დამარცხებული ოსმალეთი; ამას გარდა, რუსეთის წყალობით, სერბია, ბოლგარია, ჩერნოგორია, ბოსნია და შერცოგოვინა უფრო მომეტებულ თავისუფლებას შეიძენენ, ეინემ დღემდინ ჰქონდათ და ეს გარემოებაც გაძლიერებს რუსეთის გავლენას და ზედ-მოქმედებას სლავიანურ ხალხებში.

მაგრამ ამის თქმაც დარწმუნებით შეიძლება, რომ ამ ომმა ვერ გადაწყვიტა საბოლოო და საშუალო „აღმოსავლეთის კითხვა“ და ამ „კითხვისათვის“ ბრძოლას შემდეგშიაც კიდევ უნდა მოელოდეს მკროპა...

ამ მოკლე ხანში უფრო დაწვრილებით მოვილაპარაკებთ ჩვენ იმაზე—თუ ამ ბრძოლასა და ამ გამარჯვების რა შედეგი ექნება თვით რუსეთის და ჩვენი მხრის შინაგან საქმეებისათვის...

ს. მ.

ფელტონი

„მინდა ციხე“

რაქის უეზღუ, იქ, სადაც ლუხუნის ერთის რაონსა, ერთს პატარა ლამაზად მდებარე მთის კლდიან წვერზე დგას ძველი ციხე, სახელწოდებული „მინდა-ციხე.“

ამ მთის ძირთან მიდის გზა წესიდგან ონსა; ეს გზა გადივლის აქვე ლუხუნის ხილზედა. მეორეს მხრით ლუხუნისა რიონის ნაპირის ახლო ვაკეზედ, ამ „მინდა-ციხის“ პირ-და-პირ არის ბარაკონის ეკლესია, აღშენებული როსტომ ძის-თავისაგან, როგორც ამბობენ საკანუნოდ იაშვილის ცოლის მოტაცებისათვისაო.

ამ „მინდა-ციხეზე“ მოთხრობაა, რომ მითომ ამ ციხის ამშენებელს ძალიან გასჭირებია მისი საძირკვლის გამაგრება: თურმე რამდენჯერაც აუშენია ეს საძირკველი, იმდენჯერ ისევ დანგრევიდა. ბოლოს შეუტყვიანო, რომ ამ ცი-

ხის საძირკვლის გასამაგრებელად საჭირო არისო შიგ საძირკველში დატანებული ერთი ცოცხალი ყმარწვილი. მართლათაც ეს დაუჯერებიათო და ამ ციხის საძირკვლის ამოყვანაში ერთი ვილაც ყმარწვილი, გვარად მინდელი, დაუტანებიათო ცოცხლად შიგ ქვიტიკირის შენობაშიო, და ამ ღონის-ძიებით საძირკველი შემაგრებულაო და ზედ აღუშენებიათო ეს ციხე, რომელსაც ამის გამო დარქმევიაო სახელად „მიდა-ციხე.“

ამ უკანასკნელ წელიწადებში ერთი რალაც უცნაური რწმუნება გავრცელდა ამ „მინდა-ციხის“ ახლო-მახლო მცხოვრებთა შორის: ამბობენ, რომ ადამიანის ხმით მოისმის ამ ციხიდანაო ლექსად გამოყვანილი რალაც მუქარა... აი ეს ლექსი, ეს დამუქრება, როგორც ამბობენ გამგონნი პირნი:

„ის, ის ტერტერა ავია,
„ცეცხლშიდა დასაწვავია;
„საუხმეთ უყვარს ფულები,
„ქაჯბურჯის თოხლო კვერცხები!
„ამ წყეულს თავის ცოდვაში,

„ყოლივარ მეც ხსენებაში...
„შთხარით ცოდვით დაჩენჩილს,
„შორიდგან მას გადმოვარდნილს:
„ხელი აილოს ჩემგანა,
„თორემ ლუხუნის ხილთანა,
„მადლევ ფიცს ბარაკონულსა,
„აუგებ წესსა წესსურსა!“

ბაკვირებულს არაან, რას აუშფოთებიაო ამ „მინდა-ციხეში“ მდგომიარე სულიო, და ვინ არის ისაო, ვისაც ასე ემუქრებაო და ან იმისთანა რა ჭირი მისდგომიარე ამ დავიწყებულ ციხესაო! მერაინ ვერას მიხვდარა, თუ რასში უნდა მდგომარეობდეს ეს უცნაური გამოცანასაებ ამბავი...

„— მს რალაც ცოდვა უნდა იყოს!“ ამბობენ ერთნი.

„— მის ქვეშეთ არა დაიშალედა-რა!“ ზედ უმატებენ მეორენი.

შველა თავისას ამბობს, თავის განმარტებას აძლევს; მაგრამ სწორედ ვერავისკი ვერ აუხსნია, რას ნიშნამს ეს ამბავი...

ბარაკონელი

ორი ძმის უზუნდობის ჩამოსახლება

თითქმის მთელი შალაქი ძვირაცხოველის ეკლესიისაკენ, ზორაზე, გაფინა დღეს დილიდამდე. შველა, თითქო რალაც დიდი საქმე აქვთ, თითქო რალაც დარჩენიათო, ისე მიიჩქაროდა ხილს გაღმა; ფაეტონების შოვნა აღარ იყო.

მიზეზი ის გახლდათ, რომ დღეს, ორშაბათს, დილის 12 საათზე, ჩამოაღრჩვეს ის ორი ავაზაკი, რომელთაც პოლიციის სალდათის მოკვლის ბრალი დაედვათ.

ზასულ ორშაბათს უნდა ჩამოედროჩოთ, მაგრამ, როგორც ამბობდნენ, დამინაშავეებმა განაცხადეს სურვილიო, რომ სხვა ჩვენ ამხანაგებსაც გამოვავაშკარებთო და ამის გამო ამ საშინელი სასჯელის სისრულეში მოყვანა შეჩერა სამხედრო სამართალმაო. მტყობა არ გატეხილან ესენი, ან გატეხას ვერ უშველია ამათვის.

ჩვენ რომ მიველით, ყველაფერი გათავებული იყო: ისინი ჩამოედროჩოთ და ბევრი ხალხი უკან მოდიოდა. პი სურათი, რომელიც ჩვენ აქ დავინახეთ:

მთელი გორა, ის გორა, რომელზედაც ძვირაცხოველობის დღეს ესე ქეიფობს ჩვენი ოფილისის ხალხი, მოფენილი იყო დღეს დაფიქრებული, მოღუშული სახის ხალხითა... შველას მქავე გამომეტყველება ეწერა სახეზედ...

მშაჰოტის ორივე მხრით ორი სვეტია და ამ ორ სვეტზე, თოკებზე ჩამოკიდული არიან ის საკოდევი ავაზაკები, თეთრ ტომრის მსგავს პერანგში თავით ფეხამდინ გამოხვეულები. წელზე წერილი თოკი, მეორე უფრო სხვილი თოკი სვეტიდამ ჩამოშვებული ყელზე აქვთ წაჭერილი.

მრთი უფრო ზორბა კაცი ყოფილა ეტყობა და მეორე უფრო პატარა. ის ზორბა კაცი, ამბობენ, უფროსი ძმა იყო და მეორე პატარა—უნცროსი ძმა—20-ის წლისა.

ალარკ კი ინძრევა თოკი ახლა; ალბათ ფეხების ფართხალი და მთელი სხეულის ცანცახი ამათ დიდი ხანია გაათავეს და ახლა გაუნძრეველად არიან თოკზე ჩამოკიდულნი.

მშაჰოტის გარა არტყია ჯარი, ბევრი წარმომადგენლები პოლიციისა და ცხენოსანი ყაზახი-რუსები; იგერებენ ხალხს, უკან სწევენ; რადგან ყველას უნდა წინ გაიწიოს, უფრო ახლოს ნახოს.

მრთი გაცინებული სახე არ გვინახავს ამდენ ხალხში; თვით ჩვენი კინტოები, რომელნიც მუდამ და ყველაფერზე იცინიან ხოლმე, თვით ისინიც როგორღაც დაღვრემილნი, მოღრუბლულნი და დაფიქრებულნი იყვნენ.

მრთი მახვილი სიტყვა არ გაგვიგონია არავისაგან. ყველა გაჩუმებული შესჩერებია იმ სვეტებს და იმაზე ჩამოკიდულებს.

და ან რა დროს სიცილი, რა დროს მახვილი სიტყვაა, როცა ამისთანა სურათი თვალ წინ გიდგია...

ამბობენ, რომ უფროსს ძმას ხმა არ ამოუღია, როცა ტილოს პერანგი გადააცვეს თავზედაო და თოკი წაუჭირეს ყელშიო... უცროსმა კი ბევრი იბლაღლა თურმე, ხელებს ანძრევადა, არ უშვებდა პალაჩს, რომ თოკი გადაეცვა ყელზე...

ამდონ ხალხში მხოლოდ ეს პალაჩი იღვა გულ-გრილად, თავის წითელს პერანგში და წითელი ქუდით, და თითქო კმაყოფილებით, თავ-მომწონეთ შესცქეროდა თავის ნამოქმედარს...

ს. ა.

დარიგება *)

სოფლებში მცხოვრებლებისა იმ ავთომყოფობის წინააღმდეგ, რომელსაც რუსები ეძახიან „Чума погараго скота“, ქართველები „საქონლის ჭირს“ და სომხები და თათრები „ოზარ.“

(დაასრული)

10) მკედარი საქონელი ტყავით უნდა გაიტანონ სოფლის გარეთ, სადაც შამასახლისი აუჩვენებს, და იქ ან უნდა მიწაში ღრმით ჩაფლან, ან დასწონ. როდესაც მომკედარ პირუტყვს ფლამენ მიწაში მრთლათ ტყავიანათ, მაშინ ტყავი უნდა დაკუწონ, გააფუჭონ, რომ არავინ ამოიღოს და არ გაატყავოს.

11) სასტიკათ აკრძალულია მკედარი საქონლის ბოსლებში, ბაღებში, გზას ახლო, სარწყავ რუბში, მდინარე წყლებში და სანებეოში ჩაფლვა.

12) მკედარი საქონელი სოფელს გარეთ უნდა გაათრიონ ან თითონ კაცებმა, ან ცხენებით და კამბეჩებით გათრევა აკრძალულია.

13) თოკები ურმები და სხვა ნივთები, რომლებითაც მკედარი პირუტყვი გაათრიეს და ჩაფლეს მიწაში, უნდა ან გაათეთრონ კირით, ან გარეცხონ ცხელს წყალში.

14) ის კაცები, რომელთაც გაათრიეს მკედარი პირუტყვი, არ უნდა მიეკარნენ საღს საქონელს ვიდრემდის კარგათ არ დაიბანენ ხელებს საპნით, ან ნაცრით და არ გამოიცილიან ტანთ-საცმელს და ფეხთ-საცმელს, რომელიც უნდა უთუოთ დარეცხონ, ან რამოდენიმე ხანი ჰაერზე გაფინონ.

15) ბოსლები, რომელშიაც იწვა ავთომყოფი საქონელი, უნდა კარგათ დაგავონ, გაწმინდონ და თეთრათ გალესონ კირით. ზღვა, რომელზედაც იწვა ავთომყოფი საქონელი, დაგვის შემდეგ უნდა მოაწყონ წყალში გათქეფილი კირით.

ამისთანა ბოსლებში მრთელი ერთი თვე კარებები ღია უნდა ჰქონდესთ და მხოლოდ მაშინ შეიძლება შერეკონ აქ

*) „დროება“, № 14. 15 და 16.

სალი საქონელი, ისე რომ უნდა აღარ შეეყაროს.

16) ავთ-მყოფი საქონელი უნდა და დაკლან საქველათ.

17) სხვა სოფლებში არ უნდა გაყიდონ საქონელი, ვიდრემდის ჭირი უდგათ. ამასთანავე კარგი იქნება, რომ არც თითონ იყიდონ სხვა სოფლებიდგან საქონელი, მინამ ჭირიანობა არ მოისპოს.

18) უნდა ძალიან თვალ-ყური ადევნონ მეღუქნეებს, რომ იმათ არ იყიდონ ავთომყოფი საქონელი, არ დაკლან და არ გაატყავონ.

ის სოფლის საზოგადოებები, სადაც ყველანი ძმურად და მეგობრულად აარულდებენ იძას, რაც ამ წესებში არის ნათქვამი, იმათ უეჭველად ღმერთიც შეეწევა და დაიხსნის იმათ საქონელს ჭირისაგან.

როგორ უნდა მოარჩინონ ჭირისაგან საქონელი?

თუმცა ექიმებს აქამდინ არ მოუპოვებიათ ნამდვილი წამალი რქიანი საქონლის ჭირის წინააღმდეგ, მაგრამ რამოდენათაც იქნება ხომ შეიძლება უშველოს რამე კაცმა ავთომყოფს საქონელის.

პი როგორ უნდა მოუაროთ ავთომყოფს საქონელს:

1) რამწამ შენიშნავს პატრონი ანუ მწყემსი საქონლის მოწყენას, თუ გინდ სჭამდეს კიდევ საქმელს, უნდა მოაშოროს საქონელს, დაამწყვდიოს ცალკე, ისეთ ადგილას, რომ მზე არ სწვამდეს, წვიმა არ ასველებდეს და ძალიან ცივი ქარი არ უჭრიდეს.

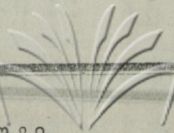
ამ საქონელს არც ბზე უნდა აქამონ, არც თივა და არც ახალი ბაღები; უნდა ასეან წმინდა წყალი შეინდის წვნით, ან ქატოთი.

2) პირველათ, როდესაც ავთომყოფი საქონელი მუცელში მაგრაა, მაშინ დააღვიწონ ბოთლით ერთი გირვანქა ტკბილი საქმელი ზეთი თბილ წყალში გახსნილი. თუ მეორე დღეს კიდევ ისევ ისე მაგრაა, კიდევ ერთი გირვანქა ზეთი უნდა დააღვიწონ. ავთ-მყოფ ხბორებს უნდა დააღვიწონ ერთი მეოთხედი გირვანქისა ზეთი და ერთი წლისას კი ნახევარ გირვანქა.

3) როდესაც ავთ-მყოფს საქონელს მუცელში გახსნის, მაშინ იმას უნდა ასეან ან ქერში მოდულებული წყალი, ან ბრინჯში. მა ნადუღი უნდა ასეან სამჯერ: დილით, შუადღისას და საღამოთი: ხბორებს თითო ჯერზე თითო ბოთლი, ერთი წლისას—ჯერზე ორ-ორი ბოთლი, ხოლო დიდ საქონელს-კი სამსამი და ოთხ-ოთხი ბოთლი ჯერზე. ამასთანავე ვისაც აქვს კაპლი (მარბოლის კისლატა), თითო ბოლში თხუთმეტი წვეთი უნდა ჩაურიოს და ისე დააღვიწინოს. როდესაც გაურევენ ნადუღში კაპლს, მაშინ ჯერ უნდა დაანჯღრიონ ბოთლი და მერე ისე დააღვიწინონ.

მერის ნადუღი ესე უნდა მოაწადონ: სამი გირვანქა წმინდა ქერი უნდა ცოტათი დაბეგვონ, მერე ჩაყარონ სუფთა ქვაბში, დაასხან სამი თუნგი წმინდა წყა-

ლი, დახურონ ქვაბი და ისე ხარშონ მინამდინ, ვიდრემდის ქერმა ბლომათ წვენი არ გამოუშვას; შემდეგ უნდა ქვაბი გადმოიღონ ცეცხლიდან, გააციონ და მერე გაწურონ ან მჭივარში, ან საცერში. ეს ნაღული უნდა ცივ ალაგას შეინახონ, რომ არ დამქავედეს. დამქავებული ნაღული არ უნდა ასევე ავათ-მყოფს საქონელს.

4). ძარგი იქნება ავათ-მყოფს საქონელს გასაველიდამ შეასხან რითმე გვამში წმინდა წყალი, ან ქერში ნაღული კაპლით. ეს კაპლი სამ თუნგს წყალს, ანუ ქერის ნაღულს სამი ჩისს კოვზი უნდა უყონ და კარგათ უნდა გახსნან წყალში, ანუ ქერის ნაღულში. დღეში სამჯერ უნდა შეასხან წყალი, ანუ ქერის ნაღული გვამში: დილით, შუადღისას და საღამოთი. აი როგორ უნდა შეასხან: უნდა აიღონ ხარის გამხმარი ბუშტი და ლერწამი, ანუ ჩიბუხის ტარი სისქით დიდი თითისა და სიგძით ნახევარი არშინის ტოლა: ლერწამს ბოლოვები თანასწორათ უნდა მოსკრან. როცა ამას მორჩებთან, მაშინ ხარის ბუშტში უნდა ჩაასხან მომზადებული კაპლით წყალი. ბუშტი უნდა მაკრა მიაკრან ჩიბუხის ტარს, ანუ ლერწამს, მერე ფრთხილათ უნდა შეუყონ ჩიბუხის ტარის ანუ ლერწამის ბოლო უკან ტანში ბუშტამდინ, შემდეგ ორივე ხელით უნდა დაწვენენ ბუშტსა მინამდინ, ვიდრემდის წამალი სულ არ შევა საქონლის გვამში. როდესაც ამას უყეთებენ საქონელს, მაშინ კუდი გვერდზე ვისმე უნდა ეკიროს, რომ არ დაუშალოს ამის გაკეთება.

5). როდესაც პირუტყვი მორჩენას დაიწყობს, ჭამასაც შეიძლებს, მაშინ ამას უნდა აკამონ საუკეთესო თივა და ბალანი ცოტ-ცოტა, რომ ძალიან არ გაძღეს, თორემ ხელ-მეორეთ გახდება ავათ.

6). პირუტყვს, რომელიც რჩენას

დაიწყებს, ან ცალკე უნდა აძოვონ, ან გაურიონ ნახირში, მაგრამ ორ კვირაზე ადრე კი არა მორჩენის შემდეგ.

7). ავათ მყოფს საქონელს სისხლი არ უნდა გამოუშვონ, პილ პილი არ აკამონ და არაყი არ დააღვეინონ.

თფილისის სამაჟონალო

(4-ს აპრილის სახსოვრად)

მრეწვის მადანზე, წინამძღვროვის სახლებში ავათ-მყოფებს მიიღებენ ყოველ დღე, კვირას გარდა, დღის 8 საათიდან დღის 10 საათამდინ.

მ. რ. შ. ა. ბ. ა. თ. ს.; ექიმი მინკევიჩი—ხირურგიულ ავათმყოფობისათვის, მარალევიჩი და ლისიცივი—შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

ს. ა. მ. შ. ა. ბ. ა. თ. ს.; მერმიშვიე და მაკაროვი—შინაგანი ავათმყოფობისათვის, მამაშვიე—თვალის ექიმი.

მ. თ. შ. ა. ბ. ა. თ. ს.; ლისიცივი—შინაგანი ავათ-მყოფ., მაჟარაიანი—ვენერიული ავათმყოფობისათვის,

ხ. თ. შ. ა. ბ. ა. თ. ს.; მერმიშვიე—შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

პ. ა. რ. ა. ს. კ. ე. ვ. ს.; ლისიცივი და მსატუროვი—შინაგანი ავათმყოფობისათვის და ხირურგიულითვის.

შ. ა. ბ. ა. თ. ს.; მერმიშვიე და მარკაროვი—შინაგანი ავათმყოფობისათვის, მაჟარაიანი—ყურის და ხირურგიულ ავათმყოფობისათვის და მამაშვიე—თვალის ავათმყოფობის.

კავკასიის საგვრიო ინსტიტუტი

მზობარე ქაღები მიიღებენ ყოველთვის დღე და ღამე; ფასი დღეში 50 კაპ., ღარიბები უფასოთ მიიღებენ.

ცაღს დათხების ქირა თვეში 30—50 მანეთამდის არის.

მიღება ავათმყოფი ქაღებიცა და ყმაწვილების.

ქ. ა. ლ. ის. ა. ვ. ა. თ. ე. ვ. ს.; ყოველ დღე, კვირას გარდა, 10 საათიდან 11-

დან—დოქტორი მ. ნ. ა. ო. ვ. ი.

მ. თ. შ. ა. ბ. ა. თ. ს.; მამაშვიე და მამაშვიე—12 მანეთამდინ

1-მდინ—დოქტორი მ. ნ. ა. ო. ვ. ი.

ს. ა. მ. შ. ა. ბ. ა. თ. ს.; მამაშვიე და მამაშვიე—11-დ. მ. 12 მდინ

—დოქტორი ა. დ. ბ. ა. ნ. ს. ი.

ს. ა. ყ. მ. ა. წ. ვ. ი. ლ. ო. ა. ვ. ა. თ. ე. ვ. ს.;

ხ. თ. შ. ა. ბ. ა. თ. ს.; მამაშვიე და მამაშვიე—11 საათიდან 12 მდინ. და

ვირაობით 10-დან 11-მდინ—დოქტორი უ. შ. ა. ო. ვ. ი.

მამაშვიე და მამაშვიე—12 საათზე რჩევა დოქტორებისა

რემერტის, პლანუსის და მ. ნ. ა. ო. ვ. ი.

ინსტიტუტთან ახლად გაიხსნა განყოფილება,

რომელშიაც საქალბო ავათმყოფობას არჩენენ.

ამ განყოფილების საზოგადო ოთახში ავათმყოფ-

თა უნდა აძლიონ დღეში—50 კაპ., ცალკ-

ოთახებში კი დღეში—1 მან.

განსხადებანი

იყიდება

უ. ვართანოვის წიგნის მაღაზიაში.

მუშაის ხარო

მდამიური ამბავი

ალ. ს. მესხიევისა.

გამოცემული ზაქარია შიჭინაძისაგან.

ფასი ერთი რუბლი

მიყვება

სასმსხეპლი ფული

იმ პირობით რომ მოვალემ ვუღამ კვირას ანუ თვეში გადაიხადოს ნაწილ-ნაწილად. უფრო დაწვრალებული პირობების შეტყობა ბულაკოვსკისთან-მორანცოვის ხიდზე, ზუბალოვის სახლებში, მარშაის თესხაცმლის მაღაზიაში, მულამ დღე დღის 9 საათიდან ნაშუადღევს პირველ საათამდინ.

რ.პ. გზა.	დღლა.	საღამ.	II კ.	III კ.	ტელეგრაფი	მ. კაპ	ბიჩაჰ	მან. კაპ	მაზანდა	მან. კაპ
მფილისი	9 21	5 18			მცი სიტყვა მფილისიდან:		ვეტერბურგი, 22 იანვარს.		მფილისი, 22 იანვარსა	
მცხეთა	10 11	6 27	68	38	ჭუთაისს, შოთს	1	პოთი ქანეთი ღობის:		შვე. თეთ. ბანჯისა, ფუ.	215
ბორო	11 58	9 43	2 40	1 23	ბორს, ღუშეთს, სიღნაღს	50	ლონდონში 23 პ. წსი.	78	შვეილი წითელი	1 85
ხაშური	1 29	11 57	3 92	2 18	როსტოვს, მდესას, მოსკოვს	2	პარიჟში 263 სანტიმი.	62	ქერი ფული	1 45
სურამი	1 44		4 42	2 46	ვეტერბურგს, მარშავს	2	სკონტი(სარგებლისფასი)	7	ბამბა მრეწვისა, ფული	8 60
ქვირილა	5 49		5 81	3 23	მსმალეთში, შვეიცარიაში	3	ბანკის ბილეთი 5%	95	— ამერიკისა, ფული	8 50
რიონი	6 47		6 75	3 75	იტალიაში და საფრანგეთში.	3 50	მოგვიბანი(პირველისა)	232	ბაჰენილი ბამბა ფული	11
სამტრედი	7 41		7 73	4 29	ინვლისში	3 75	მოღვიბანი (მეორე ხესხი)	229	მეტული თუშური ფუ.	7 80
ახ.-სენაკი	—		8 57	4 76	ფოლსა		ბირაოს ფურცლები:		— მარაქამისა ფუ.	4 70
შოთი	9 40		9 75	5 42	ა) მფილისიდან: სამსღვარ გარეთ, მუთაისს, რუსეთს—ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდი. ორშ. და სარშ.		სფილ. სახან. ბანკისა.		პბრეფთი ნუბურნი სტ.	2
ულოი	9 13				მზურ.—პარასკ. და ორშ. ქახეთს—სამშ. და შაბ.		ხერსონის ბანკი	83 25	ქოიი, ფული	5 50
ახ.-სენაკი	—		1 18	66	მფილისისა და შოთისაკენ—ყოველ დღე, კვირას გარდა. მზურეთს—ორშ. და პარასკ.		მოსკოვის	83 50	ქონის სახსოვლი ფული	8
სამტრედი	11 16		2 61	14	წიგნის გავაგზავნარუსეთში და სამსღვარ გარეთ:		სტეპონის სახსოვლი, ფ.		ბოლოცი მობოსისა, ლიტ.	90
რიონი	12 13		3 41	69	ლონდონის საგაქრო ბანკის		— ცხერისა, ლიტრა		— ცხერისა, ლიტრა	90
ქვირილა	1 18	ღამე	3 98	2 21	შოთი-მფილ. რკინ. გზი		სპირტი, გრადუსი		შაქარი, ბოლოც. ფული	15
სურამი	5 12	1 10	5 33	2 96	შაქი ზღვის ცეცხ. გემები		— ფენილი ფული		შავა გოვყალი, ფული	20
ხაშური	5 39	1 37	5 84	3 24	ქაქაზის და მერკულის		შავა გოვყალი, ფული		სეთი ჭუნჭუნთისა ფული	8 20
ბორო	7 5	4 8	7 36	4 9	პირუ საზღვეს. საზ.		შავა გოვყალი, ფული		მჭობა/მამარიალი	80
მცხეთა	8 50	6 59	9 85	4	პეტრობ. საზღვეს. საზ.		შავა გოვყალი, ფული			14
მფილისი	9 31	7 56	9 75	5 42	მოსკოვის საზღვეს. საზ.					8 10